Marzena Tuńska-Swobodzińska

Fenomen sztucznej inteligencji w nauczaniu języków obcych
WIOSENNA AKADEMIA JĘZYKOWA

Grafika wygenerowana przez Copilot AI

Sztuczna inteligencja jest coraz szerzej obecna w naszym codziennym życiu, nic więc dziwnego, że również w edukacji. Wychodząc naprzeciw dzisiejszej młodzieży, internet oferuje aplikacje wspierane przez AI, które są zarówno źródłem wiedzy, jak i narzędziem do zdobywania umiejętności z różnych dziedzin. Fenomen ten dotyczy obecnie także nauki języków obcych.

Wiosenna Akademia Językowa „Odkryj fenomen sztucznej inteligencji dla lepszej edukacji”

W jakim stopniu my, nauczyciele możemy wykorzystywać sztuczną inteligencję, aby nauczanie było efektywne i przyjazne młodemu człowiekowi? W jaki sposób możemy chronić siebie i naszych uczniów przed nieprawdziwymi informacjami generowanymi przez tak zwane deepfake’i? Jaka będzie rola nauczyciela w szkole przyszłości, skoro wszystkie informacje, dane, a nawet gotowe rozwiązania są już obecnie na wyciągnięcie ręki w sieci. Jak sztuczna inteligencja może nam pomóc w nauczaniu języków obcych i czy to ma sens? Odpowiedzi na te i jeszcze wiele innych pytań dotyczących AI (artificial intelligence) otrzymałam jako uczestniczka Wiosennej Akademii Językowej na temat: „Odkryj fenomen sztucznej inteligencji dla lepszej edukacji”, zorganizowanej 28-29.03.2025 r. przez Wydział Kompetencji Językowych i Współpracy Międzynarodowej w Centrum Szkoleniowym ORE w Sulejówku.

Były to dwa dni intensywnego doskonalenia doradców metodycznych, nauczycieli konsultantów oraz nauczycieli języków obcych: angielskiego, hiszpańskiego i niemieckiego. W wydarzeniu tym uczestniczyli również przedstawiciele instytucji edukacyjnych związanych z edukacją językową: British Council, Goethe-Institut, Biuro Radcy ds. Edukacji Ambasady Królestwa Hiszpanii w Polsce, a także Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli.

Piątkowe interaktywne wykłady dotyczyły tematów związanych z przyszłością nauczania języków obcych w erze AI oraz dobrostanem nauczyciela w obecnej, ciągle zmieniającej się rzeczywistości szkolnej. W sobotę uczestniczyliśmy w warsztatach metodycznych w sekcjach językowych i odkrywaliśmy możliwości, jakie daje nam najnowsza technologia wspierana przez AI w nauczaniu języków obcych.

Piękna wiosenna aura oraz lokalizacja związana z postacią wybitnego Polaka Ignacego Paderewskiego zachęcała do spacerów i relaksu na świeżym powietrzu. Przerwy na posiłki i kawę były okazją do wymiany zdań na temat wysłuchanych wykładów, nowatorskich metod nauczania oraz propozycji przedstawionych zadań i ćwiczeń z użyciem najnowszych technologii.

Jak dużo AI na lekcji języka obcego?

Jednym z zagadnień, które nurtowało uczestników spotkania było pytanie dotyczące ilości i częstotliwości wykorzystania sztucznej inteligencji na zajęciach. Zaistniała nawet obawa, że AI w przyszłości zastąpi nauczycieli. Czy jest to faktycznie możliwe? Główną konkluzją dyskusji, która wywiązała się na ten temat było jednak pokrzepiające zdanie, że to zadaniem nauczyciela jest wskazanie uczniom właściwego sposobu wykorzystywania sztucznej inteligencji do nauki i pracy, więc jego rola pozostaje nadal bardzo ważna. Czynnik ludzki jest także niezastąpiony do weryfikacji treści i informacji generowanych przez sztuczną inteligencję, która posługuje się jedynie algorytmami oraz tym, co jest dostępne w sieci. Najważniejszą umiejętnością każdego użytkownika internetu jest ocena źródła informacji. Doceńmy zatem swoją rolę jako osoby wskazującej dobór aplikacji i sposoby wykorzystywania czata GPT,

tak aby nie wyręczał uczniów, lecz pomagał im w nabywaniu umiejętności językowych. Treści wygenerowane przez AI mogą posłużyć jako przykład, zadanie powtórkowe dla innych uczniów czy tekst piosenki lub wiersz, ale to uczeń powinien decydować o tematyce i zakresie wykorzystanego słownictwa. AI może stać się także partnerem do rozmowy w języku obcym, co umożliwi doskonalenie umiejętności mówienia w wybranym języku w domowych pieleszach lub na spacerze.

Korzystając z AI na lekcji należy jednak pamiętać o umiarze, aby zostawić czas i miejsce na tradycyjne metody nauczania oraz przede wszystkim na interakcję między uczniami i budowanie relacji. Wybierając zadanie interaktywne, czy aplikację opartą na sztucznej inteligencji należy sobie postawić pytanie, co chcemy przez to osiągnąć i jaki cel zrealizować. Dzięki temu planowanie lekcji będzie łatwiejsze, a jej przebieg bardziej uporządkowany.

Jak sztuczna inteligencja może nam pomóc w nauczaniu języka obcego?

Sobotnie warsztaty dla germanistów prowadzone przez panią Jolantę Bilską-Sulimę zainspirowały uczestników do wykorzystywania na zajęciach różnych metod nauczania i pomysłów na lekcje wspierane sztuczną inteligencją.

Odpowiedzieliśmy między innymi na pytanie, czy sztuczna inteligencja potrafi śpiewać. Okazało się, że wygenerowany przez ChatGpt tekst piosenki można wkleić w odpowiednie miejsce w aplikacji Suno i stworzyć piosenki na różnym poziomie edukacyjnym. Poznaliśmy również sposób generowania obrazów na podstawie opisu za pomocą aplikacji Copilot i Canva. Odkryliśmy także oblicze AI jako partnera do rozmów w języku obcym, który odpowiada na pytania, a nawet sam je zadaje wcielając się w rolę native speakera.

Zapoznaliśmy się również z ofertą Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej dotyczącą nauczania języka niemieckiego, a przede wszystkim z ofertą gotowych projektów edukacyjnych do wykorzystania na zajęciach.

Mimo długich zajęć nie było nudno. Momentami było nawet zabawnie. Podobnie może być na lekcji języka obcego w szkole, gdyż te aplikacje są intuicyjne, atrakcyjne i bardzo przyjazne dla współczesnego ucznia, który bardzo sprawnie porusza się w wirtualnym świecie.

Korzystając z zasobów sztucznej inteligencji nie można zapomnieć o krytycznym myśleniu, które pomaga odfiltrować wartościowe i prawdziwe informacje od zmanipulowanych lub nieprawdziwych wiadomości, filmików czy obrazów. Deepfakes to dzisiejsza zmora internetu, dlatego koniecznością jest zapoznanie młodzieży z technikami rozpoznawania tego, co jest prawdziwe w sieci a co fałszywe. Z pomocą przychodzą nam różne filmiki edukacyjne oraz poradniki, a także elementy krytycznego myślenia wykorzystywane między innymi w Quizie interaktywnym Klicksafe Quiz w języku niemieckim na temat „Deepfakes & Co" (https://www.klicksafe.eu/en/quiz). Nie zapominajmy więc, że przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego korzystania z zasobów internetu i wytworów sztucznej inteligencji jest kluczowe, gdyż pozwoli to naszym uczniom uniknąć błędów i porażek edukacyjnych.

Nauczyciele języków obcych w dzisiejszej, zmieniającej się szkole

Nauczyciele języków obcych mają bardzo dużo pracy do wykonania zanim ich uczniowie nabędą umiejętność komunikowania się w języku obcym zaledwie na poziomie podstawowym. Jest to niewątpliwie sukces poprzedzony wieloma godzinami ćwiczeń, zadań i motywacji uczniów do pracy. Jako praktykujący nauczyciel języka niemieckiego z wieloletnim stażem wiem, że dobór metod i technik nauczania, a także wykorzystywanie atrakcyjnych pomocy dydaktycznych jest kluczowe do osiągnięcia tego sukcesu. Trudno jednak nie pogubić się w gąszczu dostępnych ofert zarówno wydawniczych, jak i wirtualnych znajdujących się w zasobach internetu. Zmieniający się świat oraz wymagający dzisiejszy uczeń stawiają przed nami językowcami wyzwania związane z ciągłą zmianą i dostosowywaniem się do najnowszych trendów w nauczaniu. Jako doradca metodyczny wiem, że nauczyciele oczekują pomocy i wsparcia, aby nadążać za tą „nową szkołą" naszpikowaną nowinkami w zakresie IT. Nieoceniona jest zatem rola doradcy metodycznego oraz dobrze przygotowanych merytorycznie szkoleń w tym zakresie.

Tegoroczna Akademia Językowa ze swoją tematyką jak najbardziej wpisała się w to zapotrzebowanie. Uczestnicy akademii, reprezentujący różne szkoły z wielu zakątków naszego kraju, przybyli na to wydarzenie – podobnie jak ja – szukając odpowiedzi na pytanie: Jak poruszać się świecie sztucznej inteligencji, aby wybrać to co najskuteczniejsze i najbardziej przydatne na lekcji języka obcego? Myślę, że wsparcie merytoryczne i metodyczne jakie otrzymaliśmy w Sulejówku jest tą wartością dodaną, która przełoży się na jakość nauczania w nowoczesnej szkole.

Marzena Tuńska-Swobodzińska
Doradca metodyczny ds. nauczania języka niemieckiego w Pomorskim Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku.